

Віолета Радомська

старший викладач,

Кафедра дизайну та основ архітектури, Інститут архітектури,

Національний університет «Львівська політехніка»

**САКРАЛЬНА СПАДЩИНА АРХІТЕКТОРА
МИРОСЛАВА - ДАНИЛА НІМЦІВА В НАУКОВОМУ
ДОСЛІДЖЕННІ РОМАНА ЛИПКИ**

В процесі формування та збереження архітектурної школи «Львівської політехніки», в післявоєнний період аж до початку 70-х рр. ХХ ст., проводиться постійна й важка боротьба за виживання архітектурного факультету. Зі сфери офіційної наукової діяльності кафедр вилучено теми історичної спрямованості, які стосувались архітектури як мистецтва. Дослідження історичної архітектурної спадщини Західної України, зокрема сакральний напрямок, оцінювалось як негативне явище [1,ст.346]. З огляду на так важкі обставини, актуалізується науковий сегмент історіографічного дослідження та критичної аналітики провідних архітектурних шкіл, явищ та персоналій. В цьому контексті стають надважливими усі теоретичні розвідки провідних фахівців, які розпочали віднову архітектурного факультету у Львівському політехнічному інституті у 1971р.[1,ст.362]. Серед численних публікацій провідного викладача, завідувача кафедри малюнку і живопису Р.Липки (1971-1988рр.), актуальністю відзначається праця про діяльність українських архітекторів у діаспорі після другої світової війни, які були практично не відомі архітектурній громадськості тогочасної України. Саме провідні архітектори, серед яких Юрій Кодак, Радослав Жук, Іван Заяць, Володимир Січинський, Ярослав Січинський, Юліан Ястремський, які за певних історичних умов творили в діаспорі, активно долучились до збереження та формування української сакральної архітектури. Дослідник Р.Липка активно аналізує та вивчає діяльності цих архітекторів, зокрема вирізняє творця концепції модерних українських церков, члена Американського інституту архітекторів Мирослава-Данила Німціва [2,ст.341]. Персоналія М.- Д. Німціва (1910-1997) – вихованця архітектурного факультету Львівської політехніки (1929-1935рр.), розглянута у фактологічному напрямку, що розкриває шляхи формування особистості майбутнього архітектора, який у своїх спогадах пише, що фінансова та моральна підтримка митрополита А.Шептицького зародила його прагнення «бути архітектором українських церков» [3,ст.39]. Р. Липка достеменно проаналізував концепцію М.Німціва в пошуках та виявах можливостей розвитку модерної церковної архітектури

у функціонально-конструктивістському напрямку із застосуванням струнних залізобетонних конструкцій у двох варіантах традиційних об'ємно-просторових вирішень – тридільному з банею над центральним об'ємом та на рівнорамennom хресті з п'ятьма завершеннями. [2,ст.341].

М.Німців після завершення (1945-1946 рр.) студій у «Школі майстрів архітектури» Віденської політехніки та у 1946-1947 рр. Віденської Академії мистецтв, розробляє проект реконструкції центральної частини Відня, та виконує низку сценографічних проектів для оперних постановок. Однак, у 1948 р. М.Німців емігрував в США, де сподівався реалізувати основне своє призначення – «бути архітектором українських церков» [3,ст.36]. Його давня мрія почала здійснюватись лише з 1968 року, коли було реалізовано проект Української католицької єпископської канцелярії в Чикаго. З цього часу за проектами архітектора М.- Б.Німціва було збудовано 12 церков у різних штатах США, а також Бразилії, Франція, серед яких ц. Святої Трійці у Кампо-Муаро (штат Парана, Бразилія), ц. Богородиці у м. Ітапара (провінція Парана, Бразилія, 1982), ц. Василя Великого в Брагатінзі (Бразилія, 1986), дерев'яна церква Архистратиґа Михаїла у Дженкінтауні (штат Пенсильванія, 1992), греко-католицька церква Богоявлення у Рочестері (штат Нью-Йорк, 1971) та інші. Як практикуючий проєктант та архітектор, М.Німців активно працює над теоретичними основами української церковної архітектури, простежує взаємодію традиції та новаторства в історичній спадщині та проблеми їх вираження на сучасному етапі сакрального будівництва, що викладено у підсумковій його праці «Традиція архітектури українських церков» [4,ст.76].

На думку Р.Липки, побудовані церковні споруди, проекти та теоретично-аналітичні дослідження, численні студії на шляху вдумливого поєднання історичних традицій і новаторських рис у формуванні образу сучасної української церкви М.-Д. Німціва, заслуговують широкої популяризації серед архітектурно-мистецької громадськості та належної інспірації в історіографію архітектури України. І саме аналітично-дослідницька праця Романа Липки посприяла до зацікавлення, вивчення та інтегрування непересічної постаті Мирослава-Данила Німціва в контекст історії архітектури України.

1. Рудницький А.М. До історії архітектурної освіти в західній Україні // Записки Наукового товариства імені Шевченка. Праці Секції мистецтвознавства. — Львів, 1994. — Т. ССХХVII. — С. 346—364.
2. Липка Р. Архітектор Мирослав-Данило Німців // Записки Наукового товариства імені Шевченка. Праці Секції мистецтвознавства. — Львів, 1994. — Т. ССХХVII. — С. 341—345.
3. Німців М.Д. Почерез 35 років...: До сторіччя будови наших церков в ЗСА.// Провидіння: Альманах. —1984.С. — 39
4. Німців М.Д. Традиція архітектури українських церков // Альманах Українського Народного Союзу. — 1982. — № 72